

Verruiming vruchtwisseling

Wat kost het en wat levert het op?

28 november 2012

Wim van Dijk, Joanneke Spruijt, Willemien Runia, Willem van Geel

Inhoud

- Aanleiding
- Hoe grijpt vruchtwisseling in op de mineralenbenutting en het bodembeheer?
- Resultaten scenariostudie
 - Verruiming met graan en tuinbouwgewassen
 - Integratie bouwplan akkerbouwer en melkveehouder
- Conclusies

Aanleiding

- Ontwikkeling in de akkerbouw:
 - Specialisatie op beperkt aantal hoog renderende gewassen
 - Efficient benutten mechanisatie
- De keerzijde:
 - Lagere nutriëntenefficiëntie
 - Achteruitgang bodemkwaliteit
 - Hogere druk van ziekten en plagen

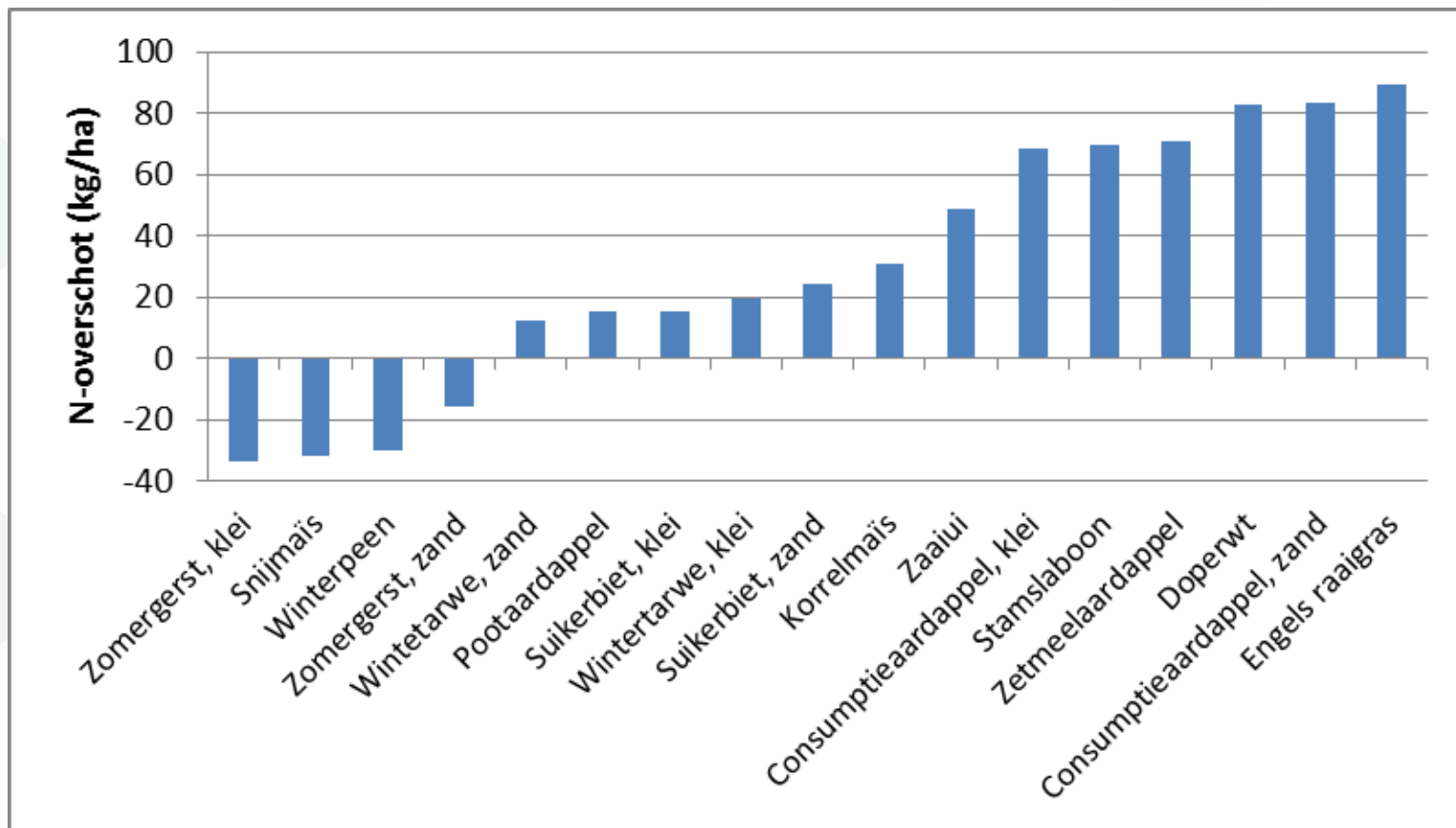
Vruchtwisseling en mineralenbenutting

- Verschillen in nutriëntenbenutting tussen gewassen
- Gewasvolgorde
- Ruimte voor groenbemesters (oogsttijdstip)
- Via bodemkwaliteit invloed op gewasproductie

Verschillen in N-overschot

(aanvoer kunstmest – afvoer)

Gewasvolgorde

- Nutriëntenoverdracht tussen gewassen
 - Gewasresten en groenbemesters
 - Groeiduur en N-behoefte volggewassen
 - Benutting achtergebleven N door diep wortelende gewassen (löss)
 - Diepe beworteling
 - Geen drainage

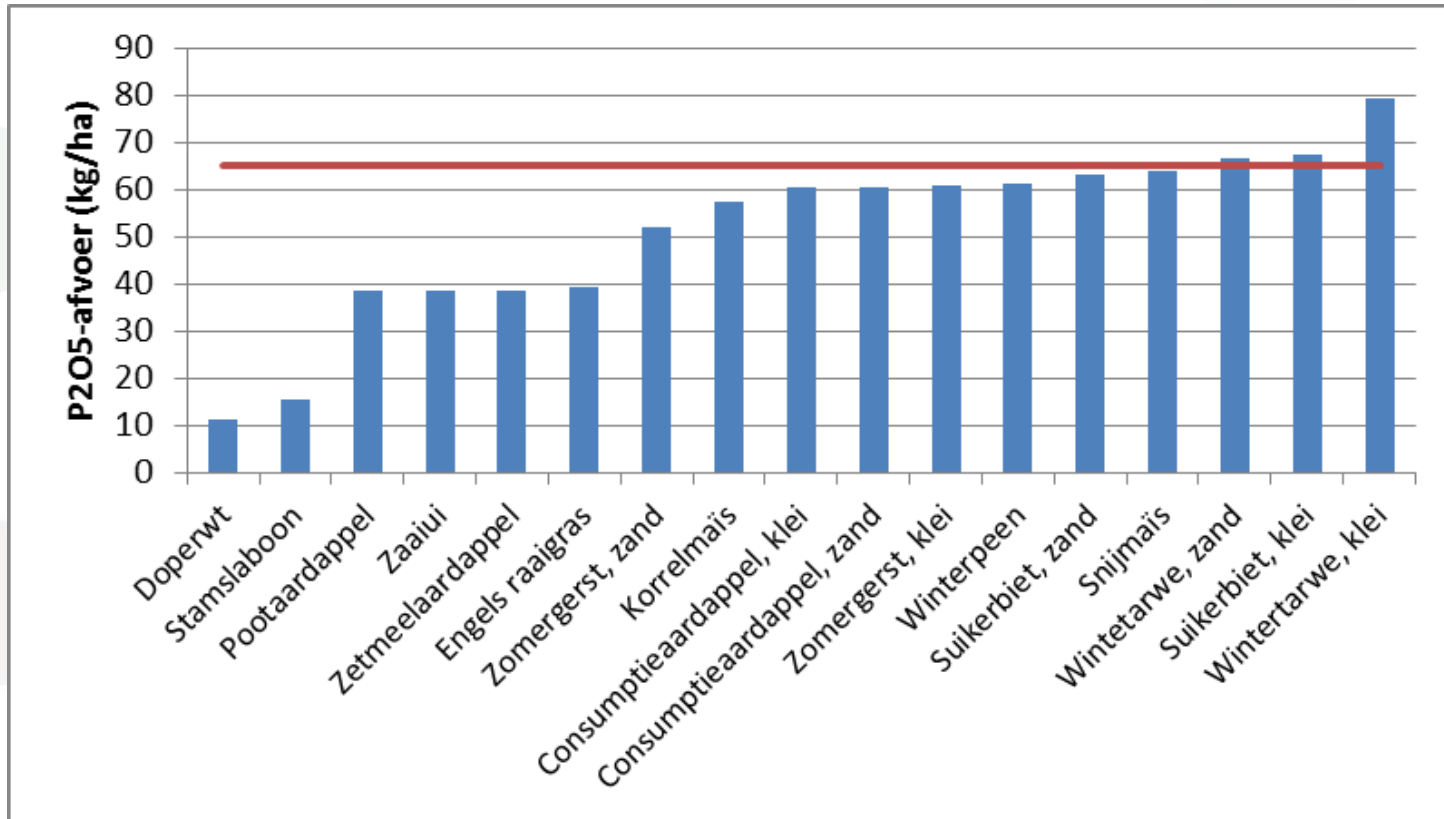
Groenbemesters

- Vanggewassen
 - Onbemeste groenbemesters
 - Tijdige zaai
 - Vroeg geoogste gewassen
 - Vroege rassen
 - N-nalevering korten op N-gift volggewas
- Bemeste groenbemesters
 - Geen bijdrage aan vermindering uitspoeling

Verschillen in P-afvoer

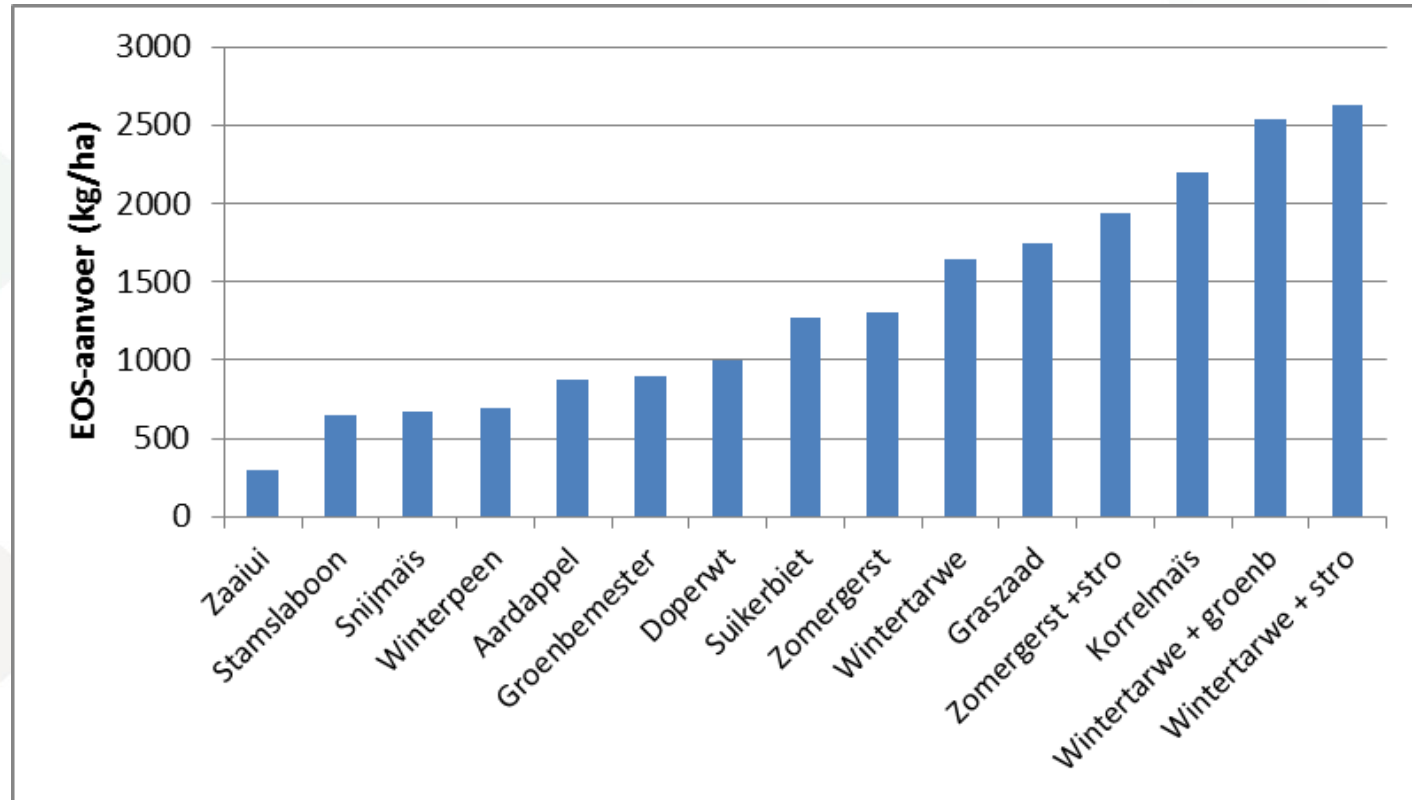

Vruchtwisseling en bodemkwaliteit

- Verschillen in organische stofaanvoer via gewasresten
- Structuur
 - Oogsttijdstip
 - Mechanisatie
- Ruimte voor groenbemesters (oogsttijdstip)
- Bodemgezondheid
 - Gewasvolgorde belangrijker dan teeltfrequentie

Verschillen in EOS-aanvoer

Vruchtwisseling en opbrengst

Lokatie	Object	Opbrengsteffect
Kollumerwaard	Pootgaard: 1:3 → 1:4	+6%
Creil	Pootgaard 1:3: geen graan → 33% graan	Pootgaard: Geen Peen/tulp: +4-8%
De Schreef	Cons aard: 1:4 → 1:6	Aard: + 5%
Valthermond/Rolde	Zetmeelaard: 1:2 → 1:3 tot 1:5	Aard: +0-10%
Vredepeel	Cons aard: 1:4 → 1:6	Geen

Scenariostudie, *varianten*

- Referentiebouwplan
 - Belangrijkste akkerbouwregio's
- Verruimingsvarianten
 - Meer graan
 - Meer tuinbouwgewassen
 - Integratie met melkbedrijf

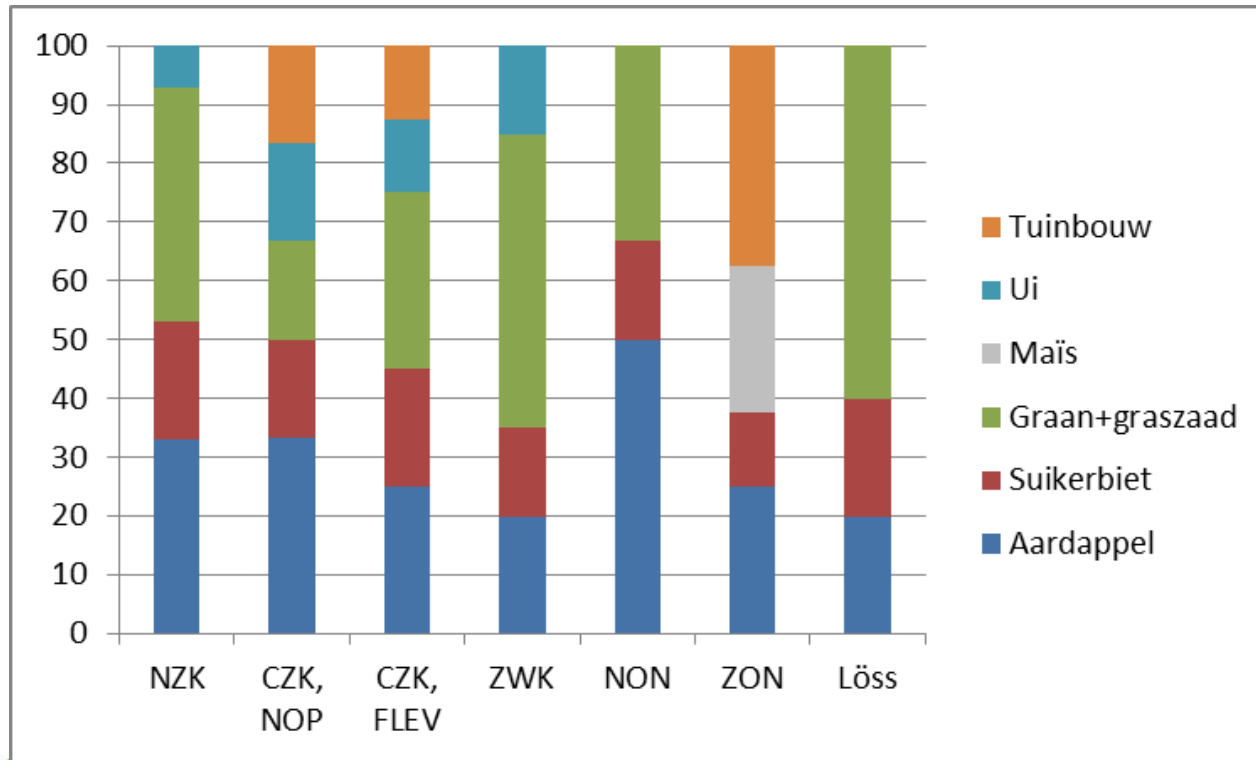

Scenariostudie, *uitgangspunten*

- Bemesting
 - P-gebruiksnorm 65 en 60 kg P_2O_5 /ha voor klei en zand
 - P-mest: 50 en 60 kg P_2O_5 /ha voor klei en zand
- Na graan en tulp een groenbemester
- Bouwplansaldo volgens KWIN
- Geen opbrengsteffect ingerekend

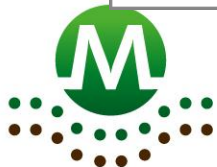
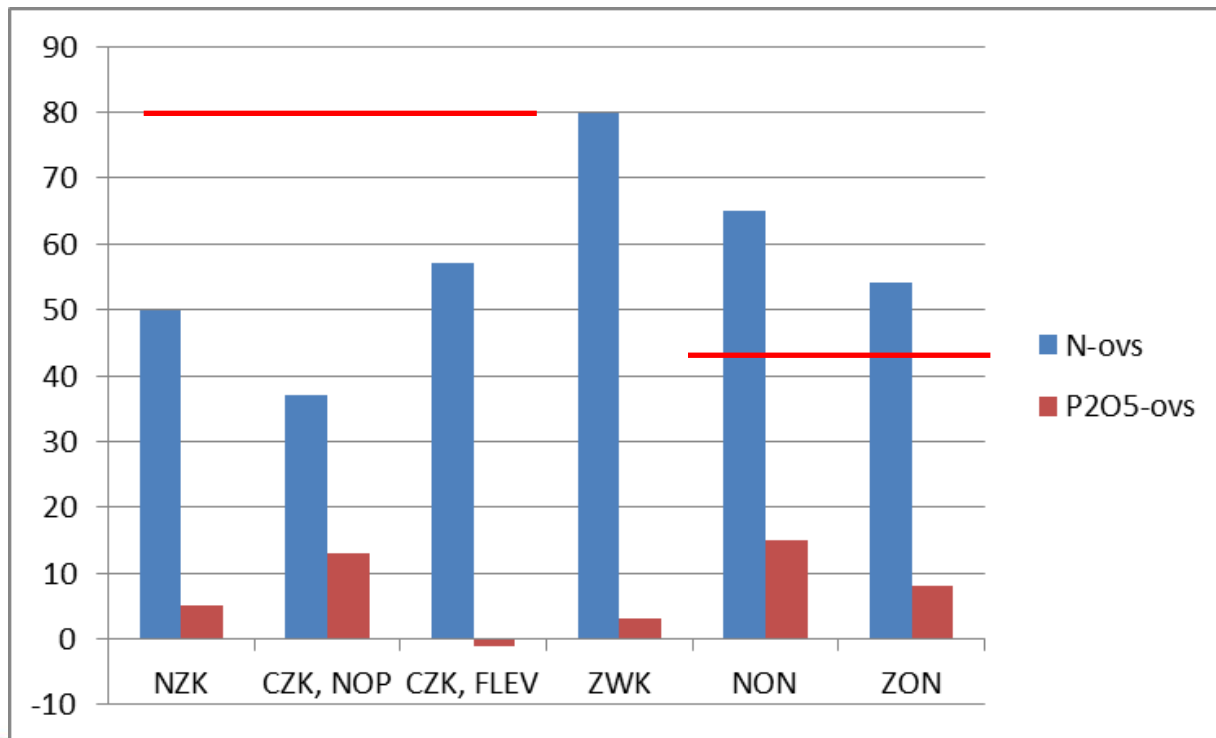

Referentiebouwplannen

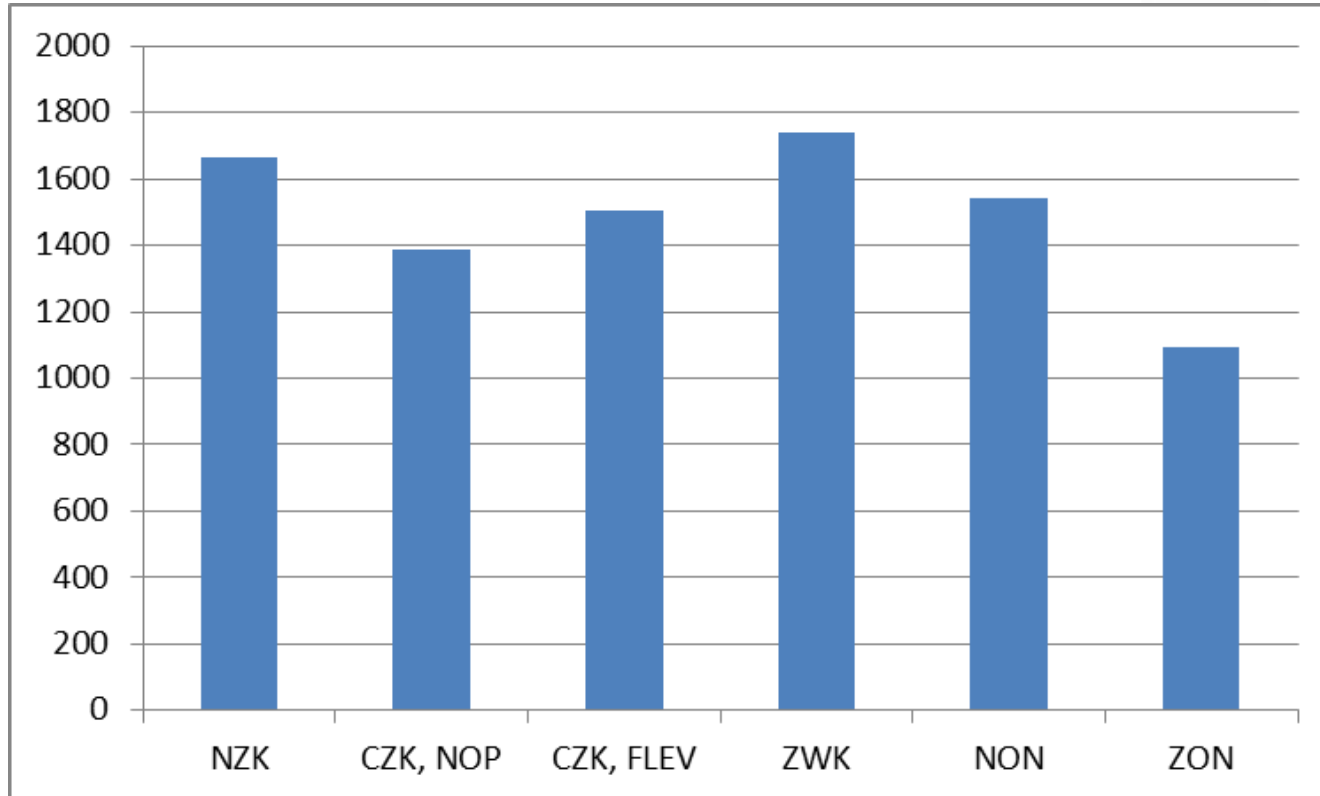
N- en P₂O₅-overschot (kg/ha)

Referentiebouwplan

EOS-aanvoer (kg/ha)

Referentiebouwplan

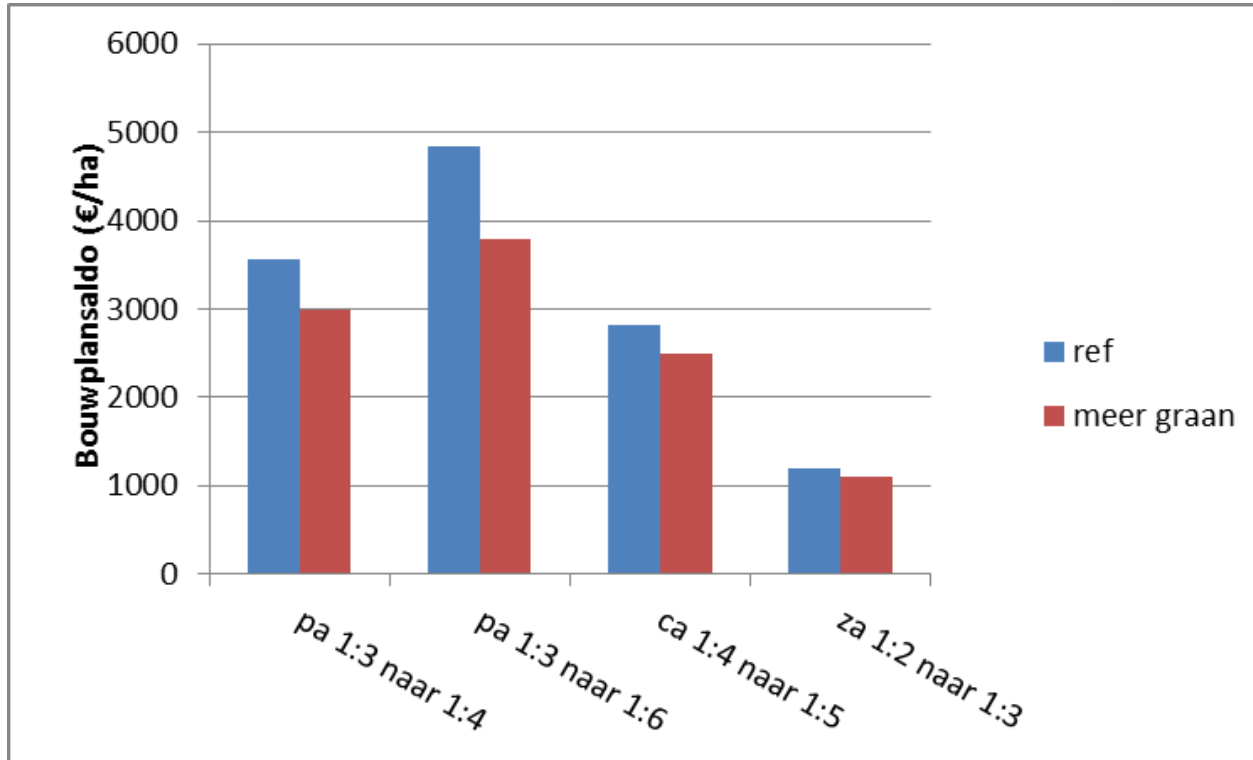
Verruiming met graan

Regio	Referentie	Verruiming
Noordelijke klei	1:3 poot aard	1:4 poot aard
Centrale klei	1:3 poot aard	1:6 poot aard
Centrale klei	1:4 cons aard	1:5 cons aard
Noordoostelijk zand/dal	1:2 zetmeel aard	1:3 zetmeel aard

Verruiming met graan

Bouwplansaldo

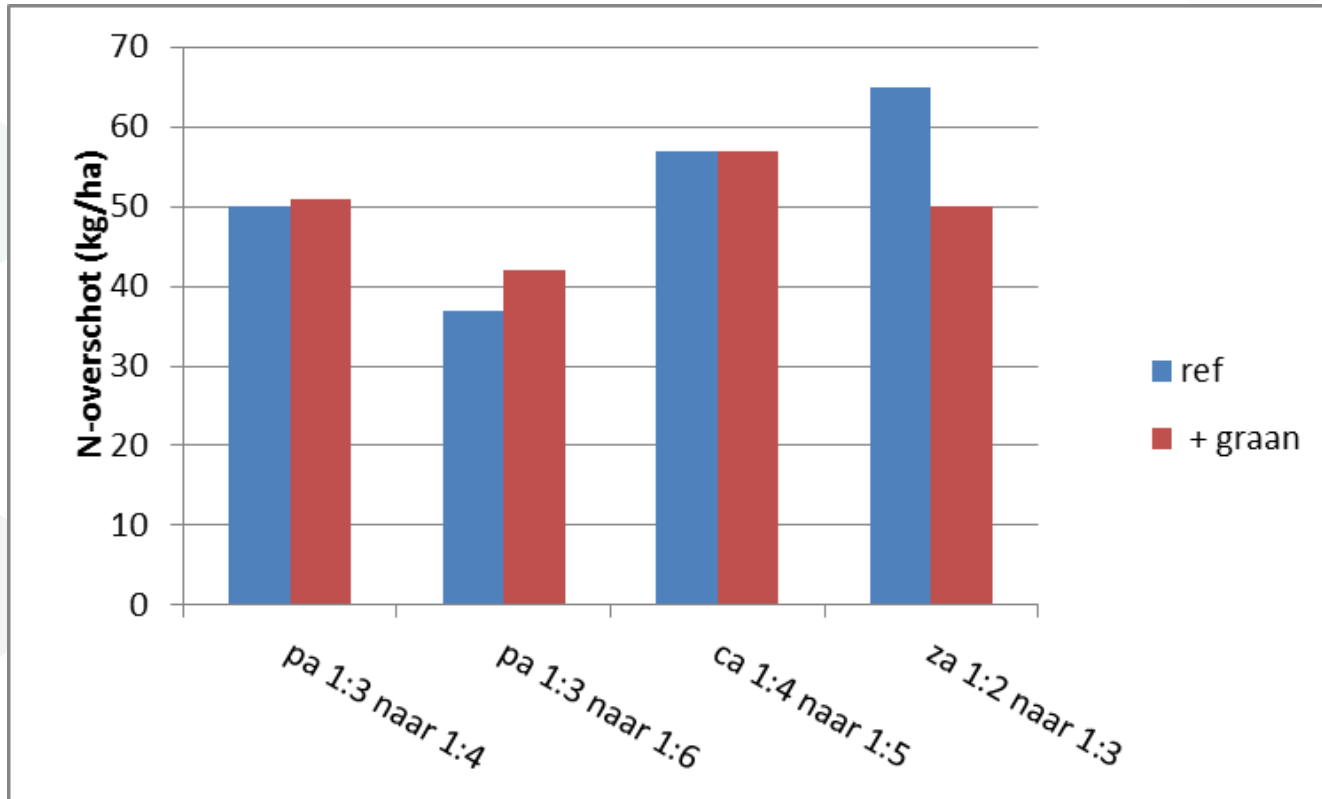
Extra opbrengst ter compensatie saldooverlies

Bouwplan	Benodigde extra opbrengst
NZK, pootaard 1:3 → 1:4	+12%
CZK, pootaard 1:3 → 1:6	+28%
CZK, cons aard 1:4 → 1:5	+ 7%
NON, zetm aard 1:2 → 1:3	+ 5%

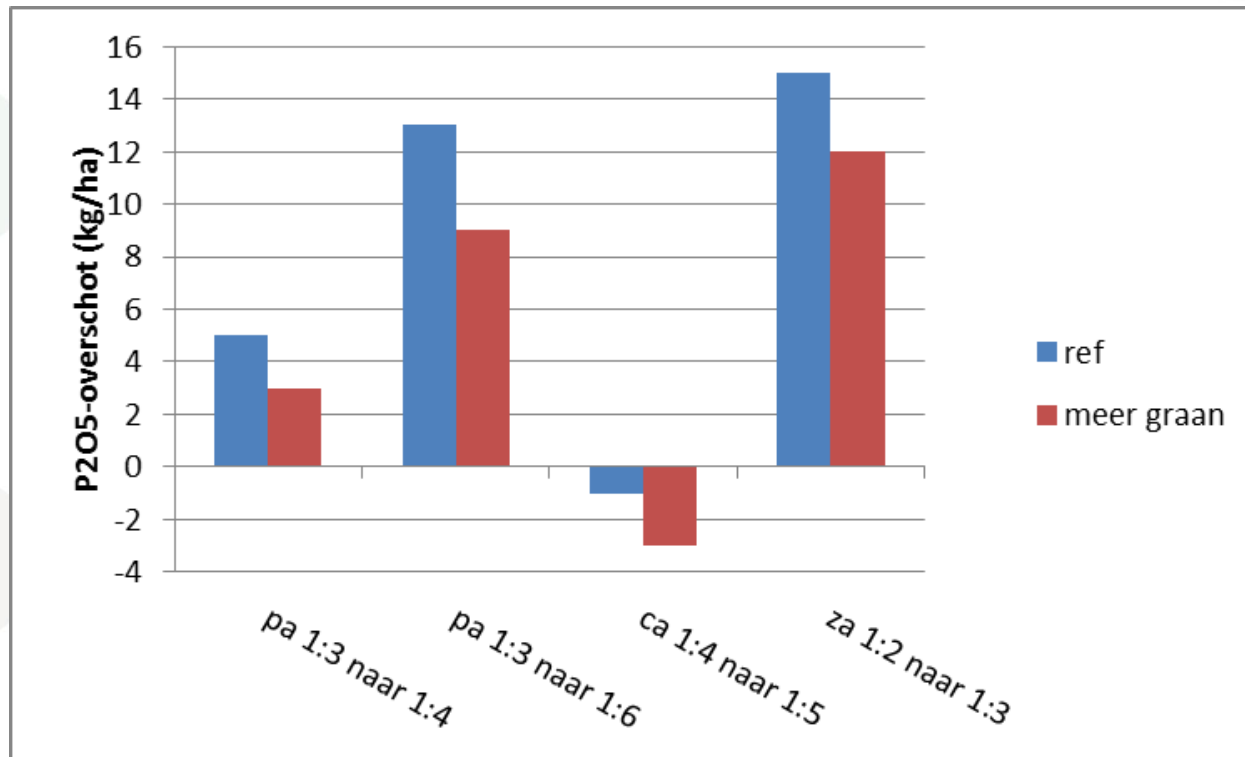
Verruiming met graan

N-overschot

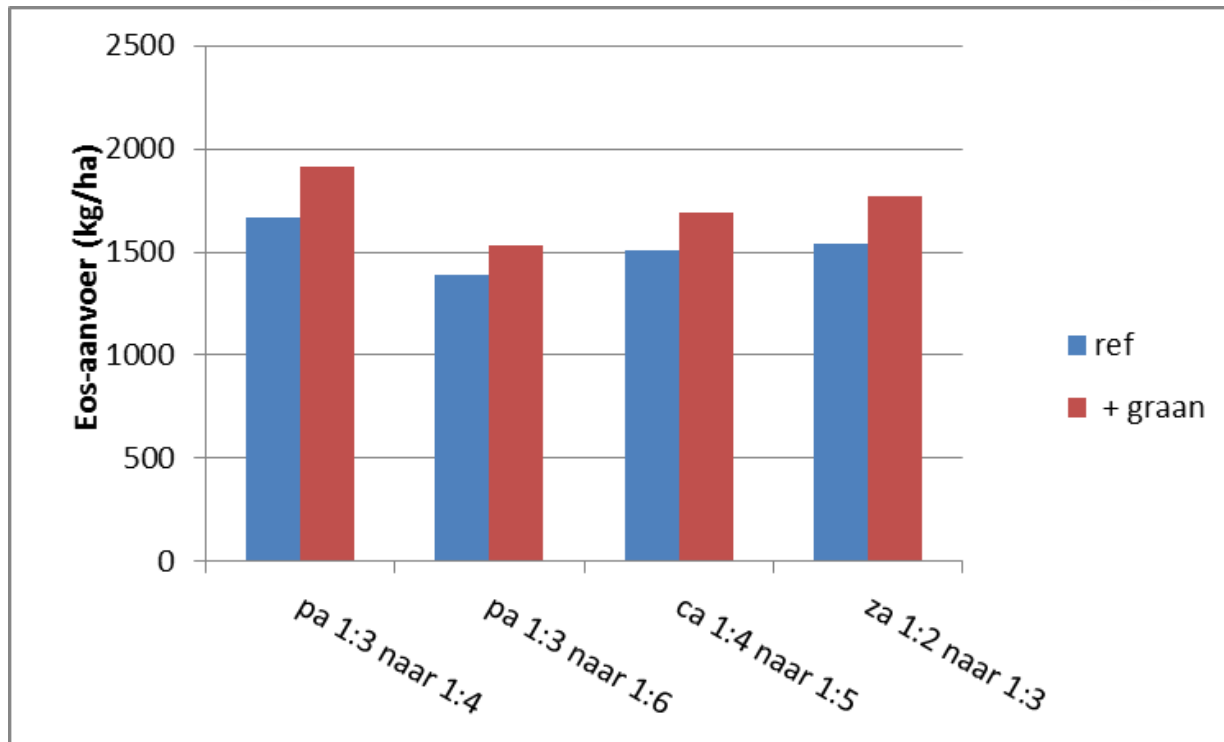
Verruiming met graan

P_2O_5 -overschot

Verruiming met graan

EOS-aanvoer

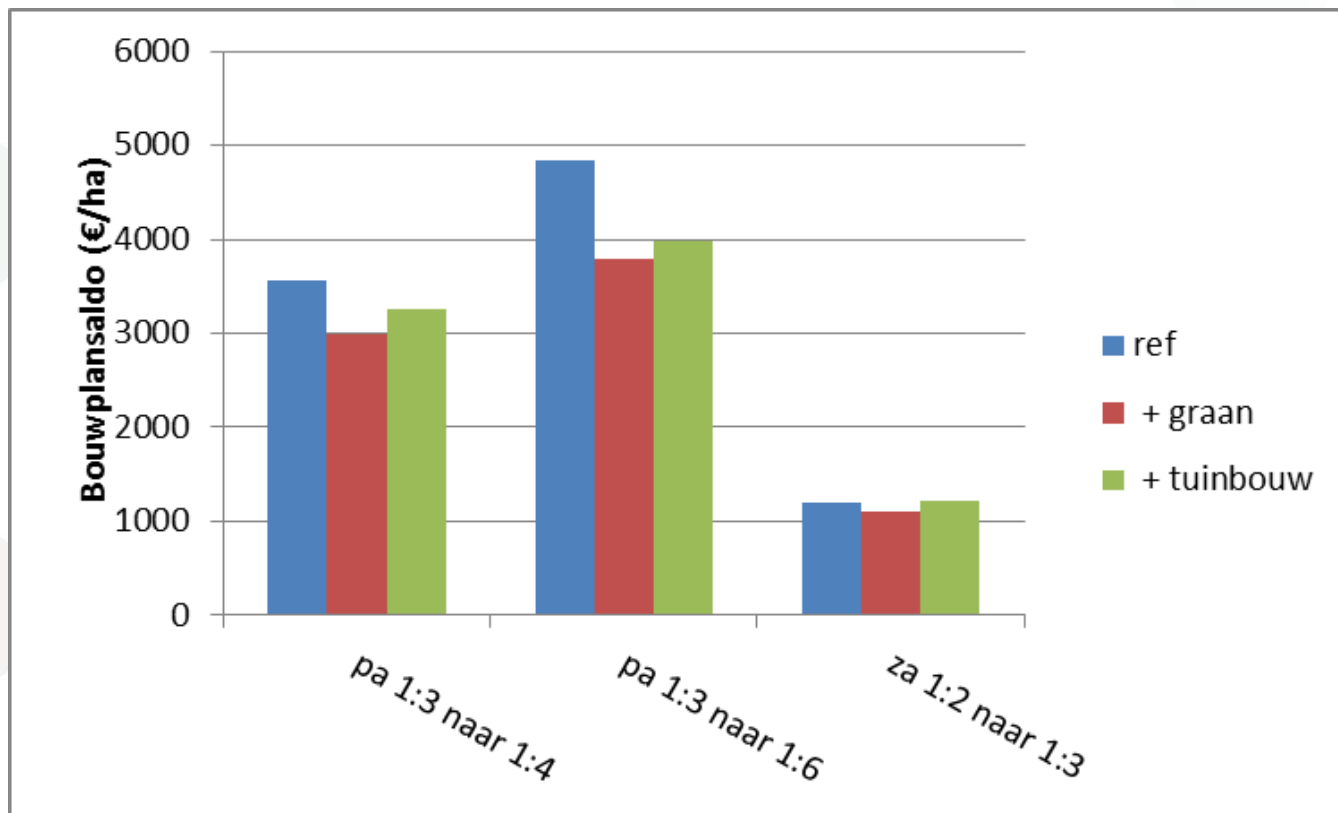
Verruiming met tuinbouwgewassen

Regio	Referentie	Verruiming
Noordelijke klei	1:3 poot aardappel	1:4 poot aardappel Verhuur voor tulp + broccoli
Centrale klei	1:3 poot aardappel	1:6 poot aardappel Peen + witlof
Noordoostelijk zand/dal	1:2 zetmeelaardappel	1:3 zetmeelaardappel Snijmaïs + waspeen + cichorei

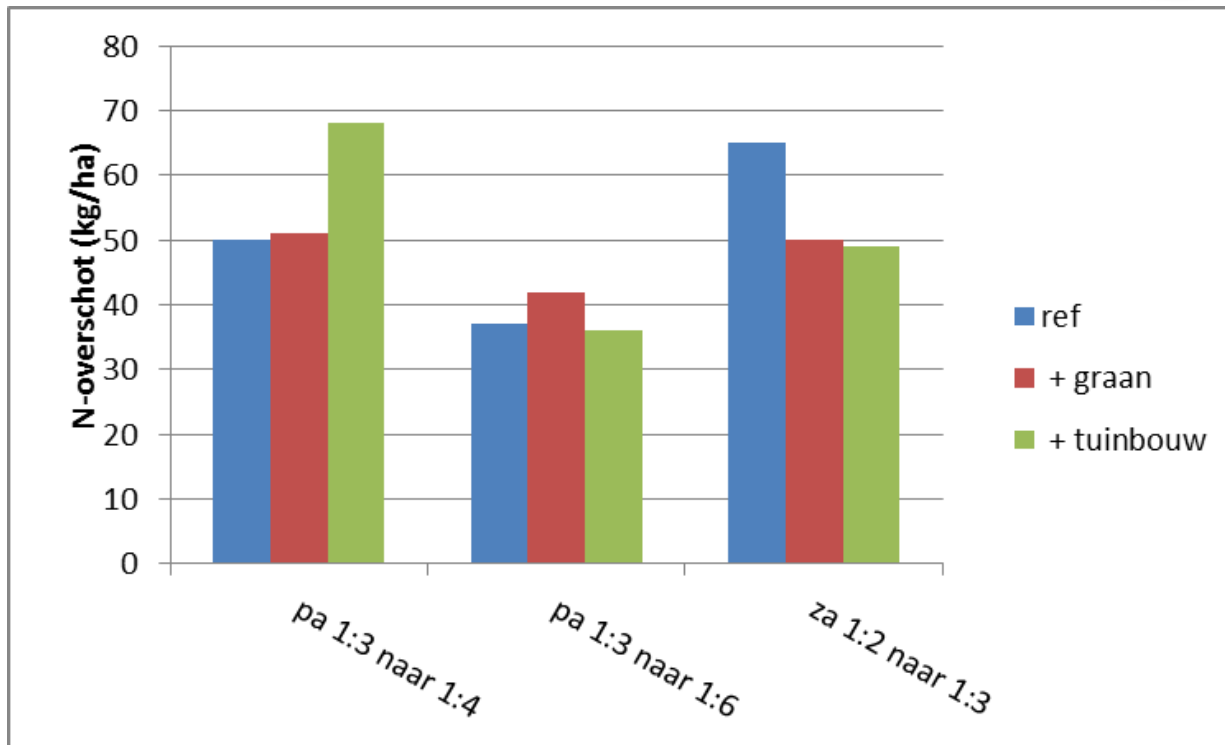
Verruiming met tuinbouw

Bouwplansaldo

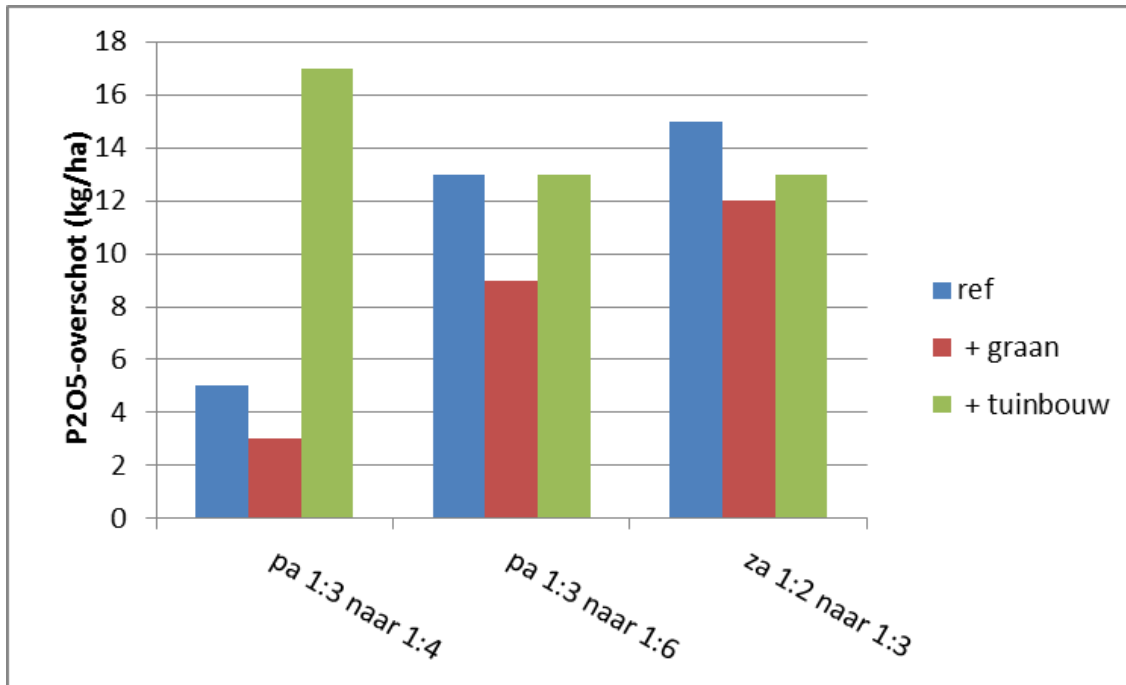
Verruiming met tuinbouw

N-overschot

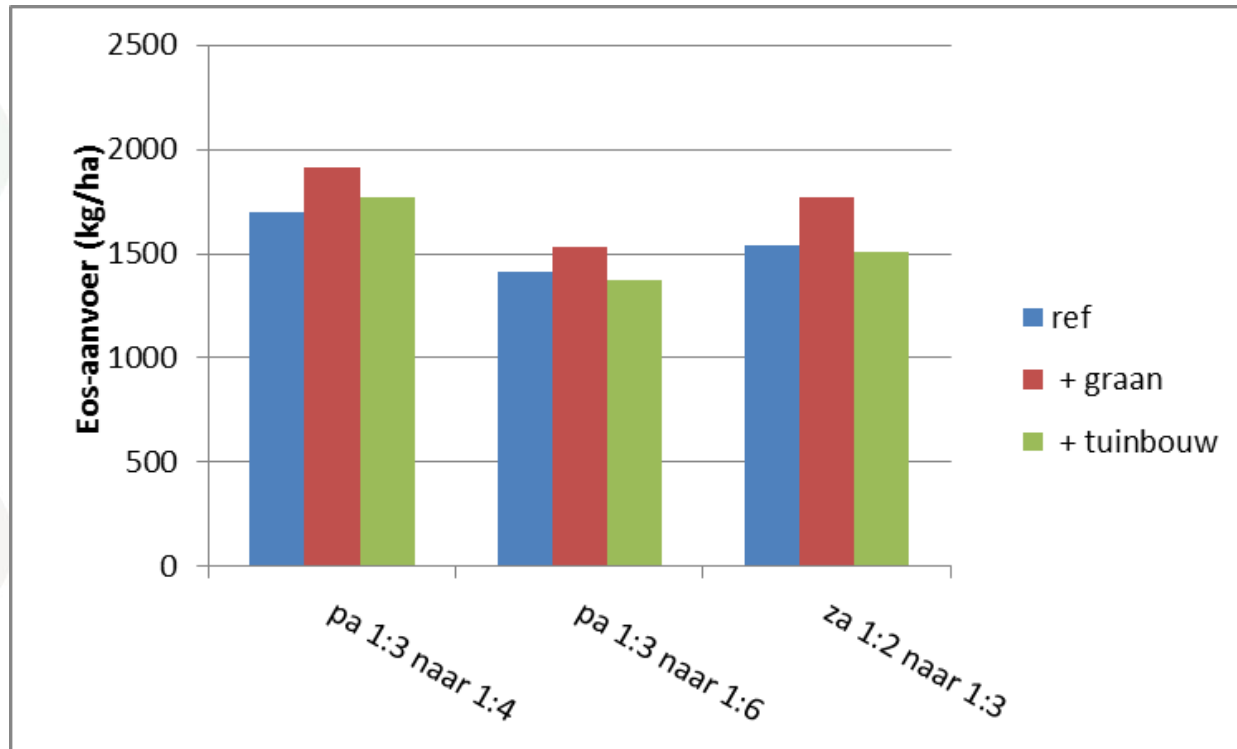
Verruiming met tuinbouw

P2O5-overschot

Verruiming met tuinbouw

EOS-aanvoer

Alternatieven voor verruiming

- Vroege rassen
- Juiste gewasvolgorde
- Organische mestkeuze
- Samenwerking met melkveehouder

Consumptieaardappelbedrijf zand

- 25 % aardappel
- 12.5% suikerbiet
- 25% snijmaïs
- 12.5% waspeen
- 12.5% doperwt + stamslaboon
- 12.5% verhuur voor lelie

Vruchtwisselingsvarianten

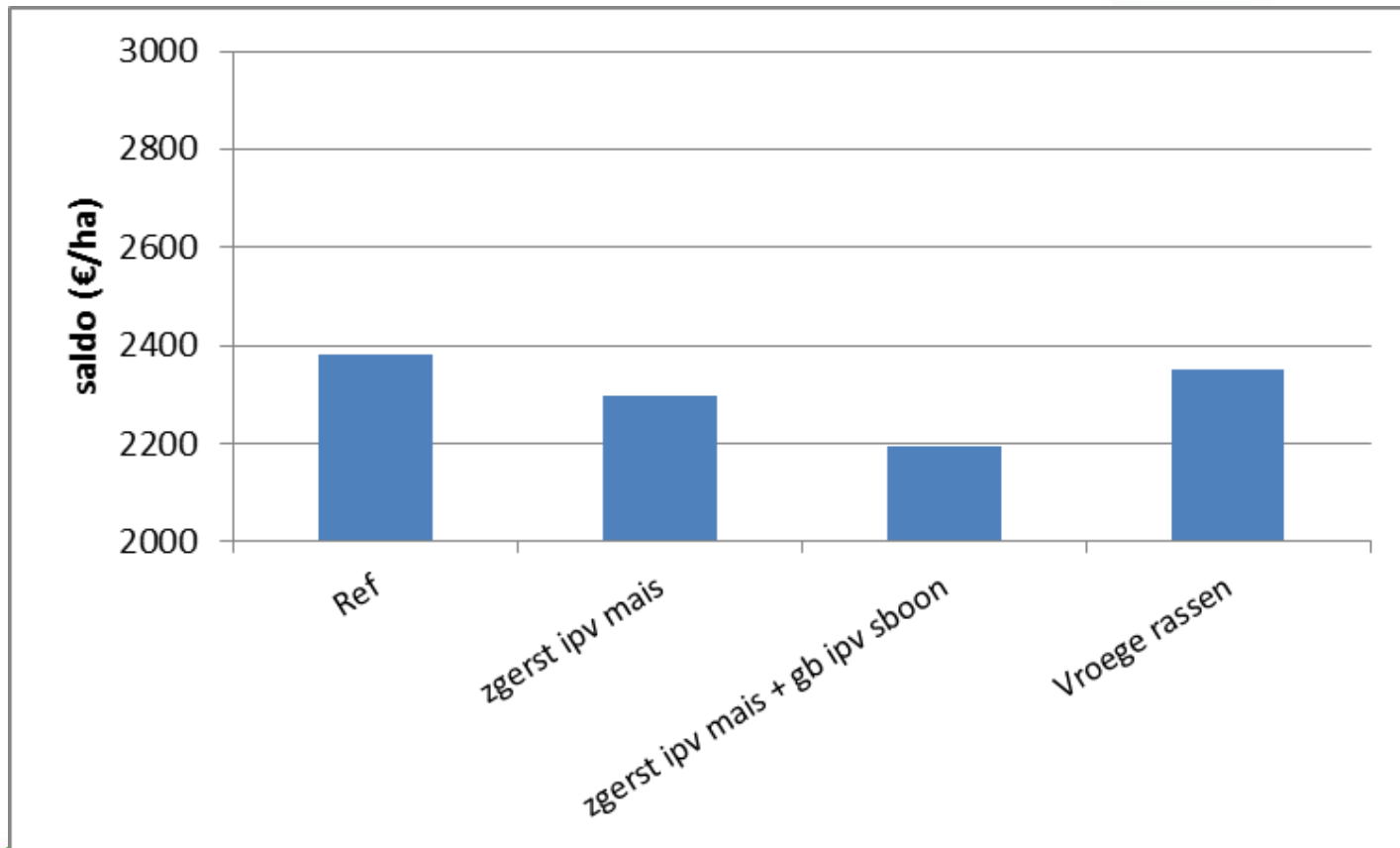
Zuidoostelijk zand

- Zomergerst i.p.v. maïs
- Zomergerst i.p.v. maïs + groenb i.p.v. stamboom
- Vroege rassen voor aardappel en maïs

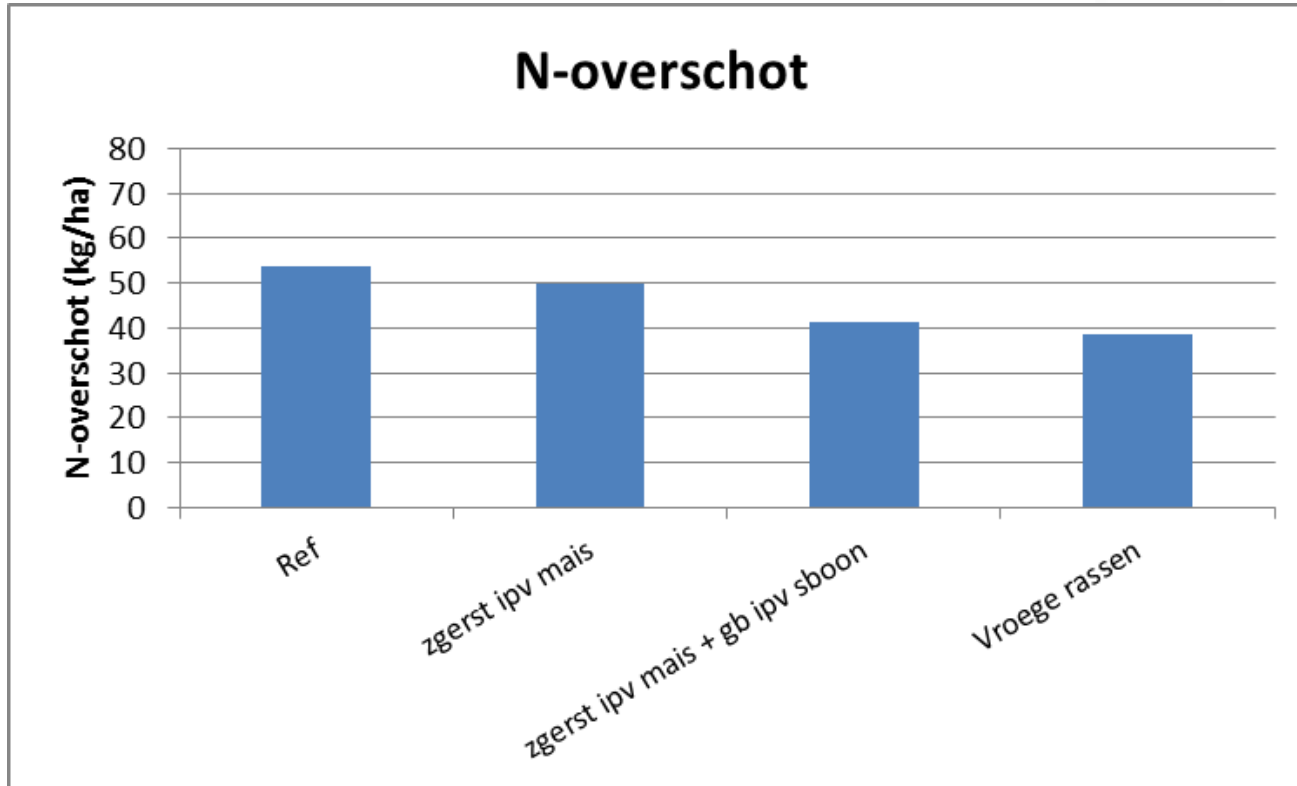
Bouwplansaldo

Zuidoostelijk zand

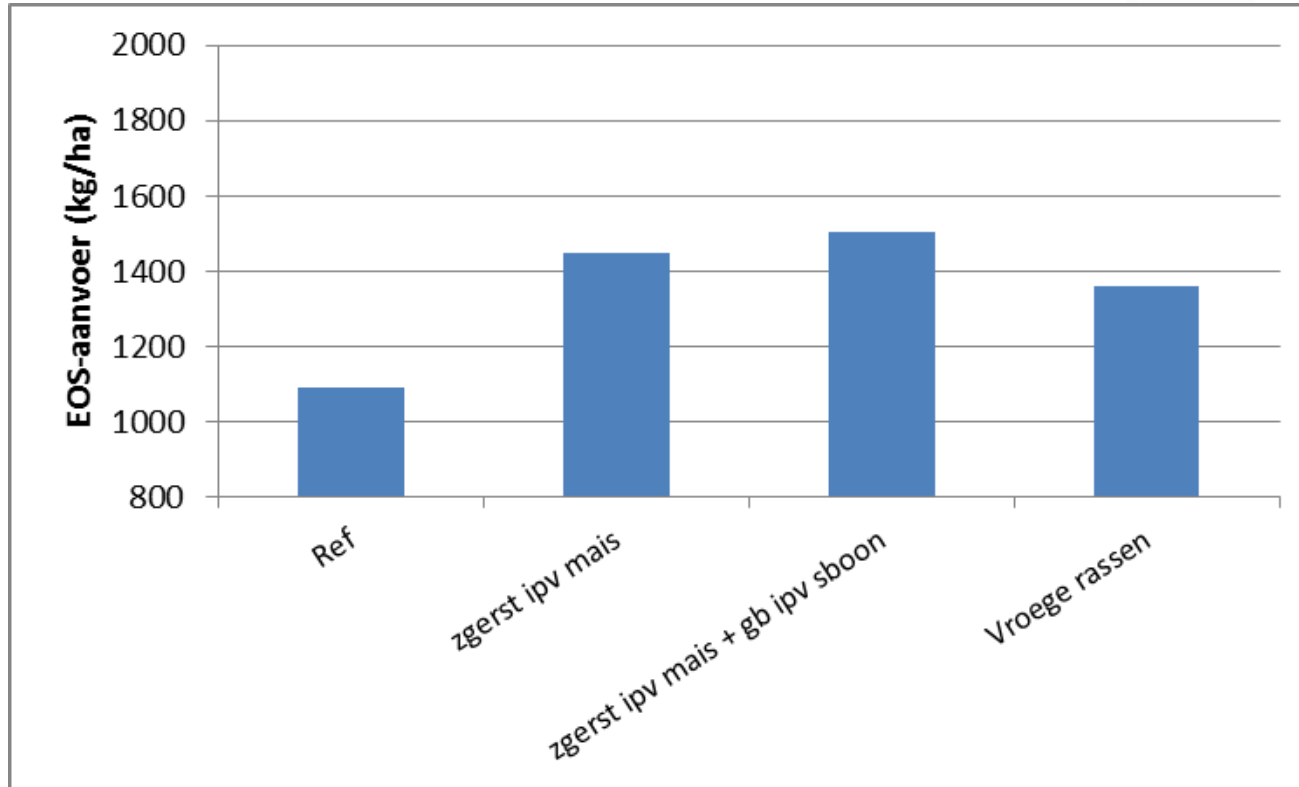
N-overschot

Zuidoostelijk zand

EOS-aanvoer

Zuidoostelijk zand

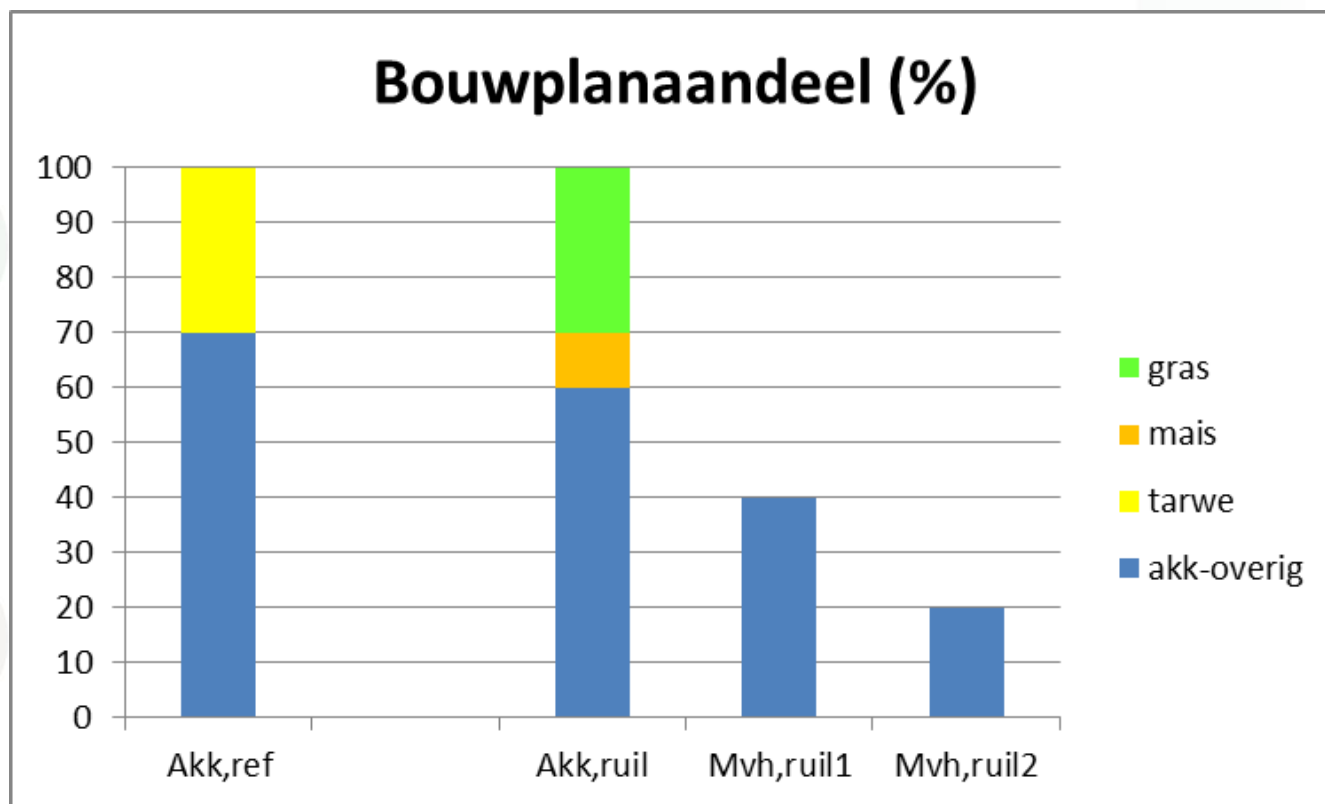
Ruil met melkveehouder

Consumptieaardappelbedrijf op klei

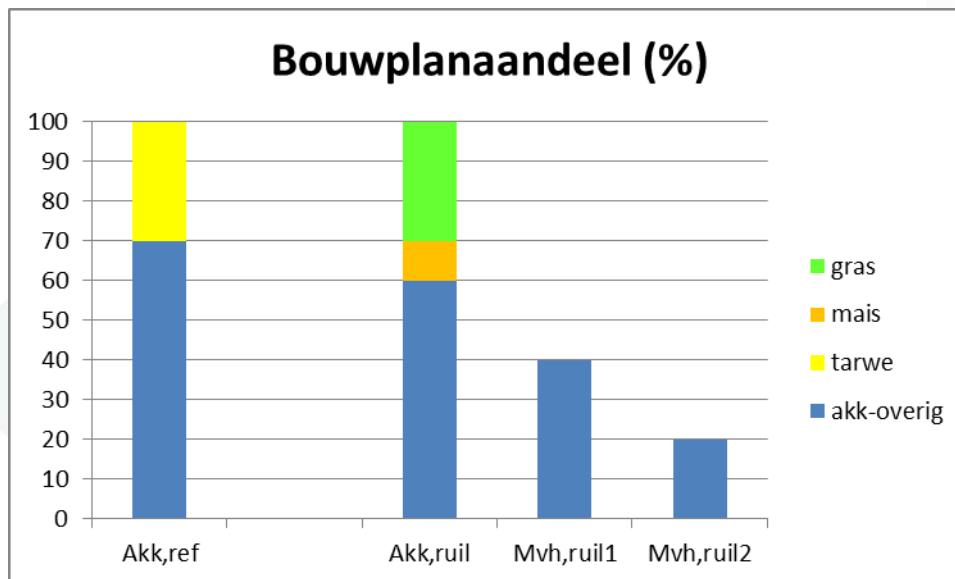
- 25 % aardappel
- 20% suikerbiet
- 30% graan
- 12.5% ui
- 12.5% witlof + winterpeen

Effecten ruil met melkveehouder

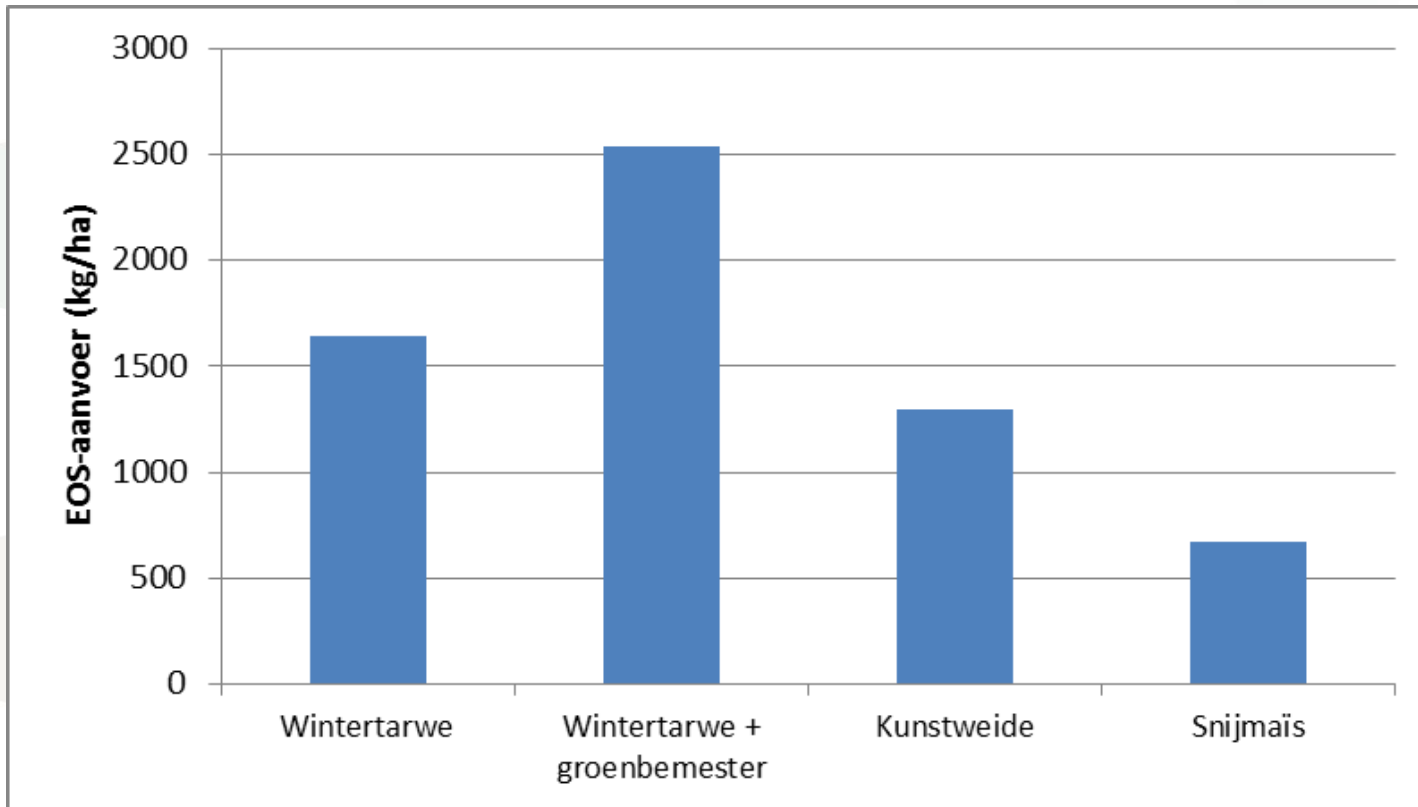
Effecten ruil met melkveehouder

Bouwplansaldo (€/ha)	+1250	+300
N-overschot (kg/ha)	-10	-20
P2O5-overschot (kg/ha)	+10	+20
EOS-aanvoer (kg/ha)	-350	-350

EOS-aanvoer (kg/ha)

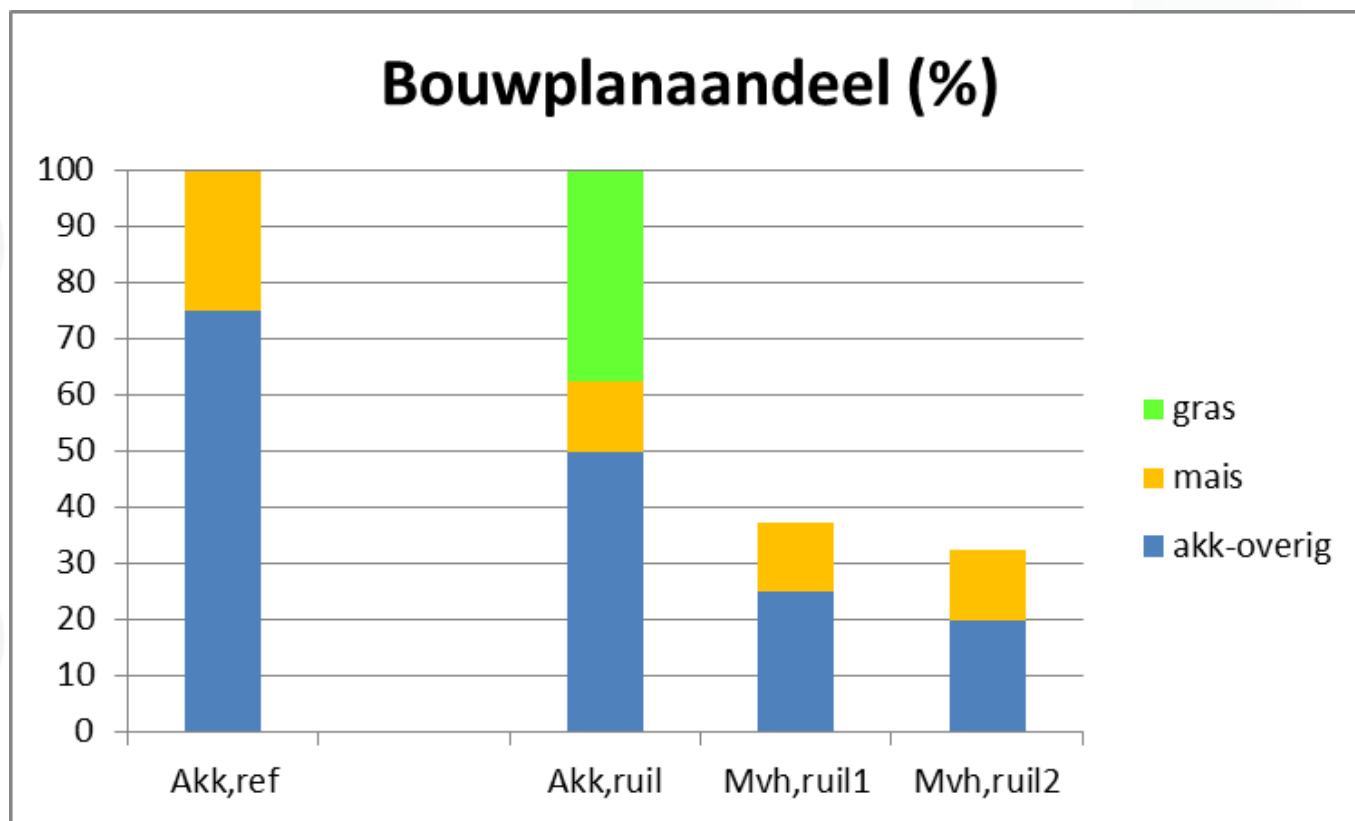
Ruil met melkveehouder

Consumptieaardappelbedrijf op zand

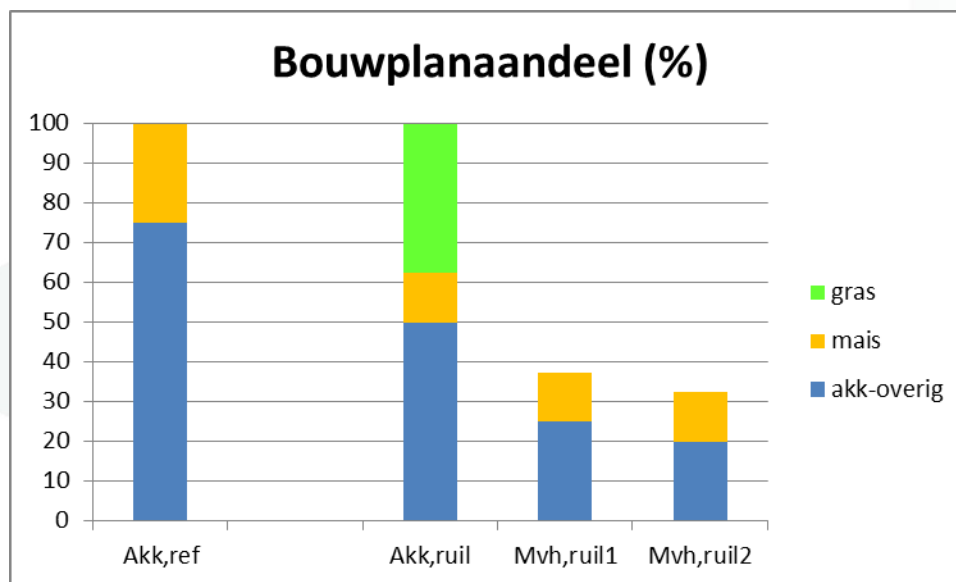
- 25 % aardappel
- 12.5% suikerbiet
- 25% snijmaïs
- 12.5% waspeen
- 12.5% doperwt + stamslaboon
- 12.5% verhuur voor lelie

Effecten ruil met melkveehouder

Effecten ruil met melkveehouder

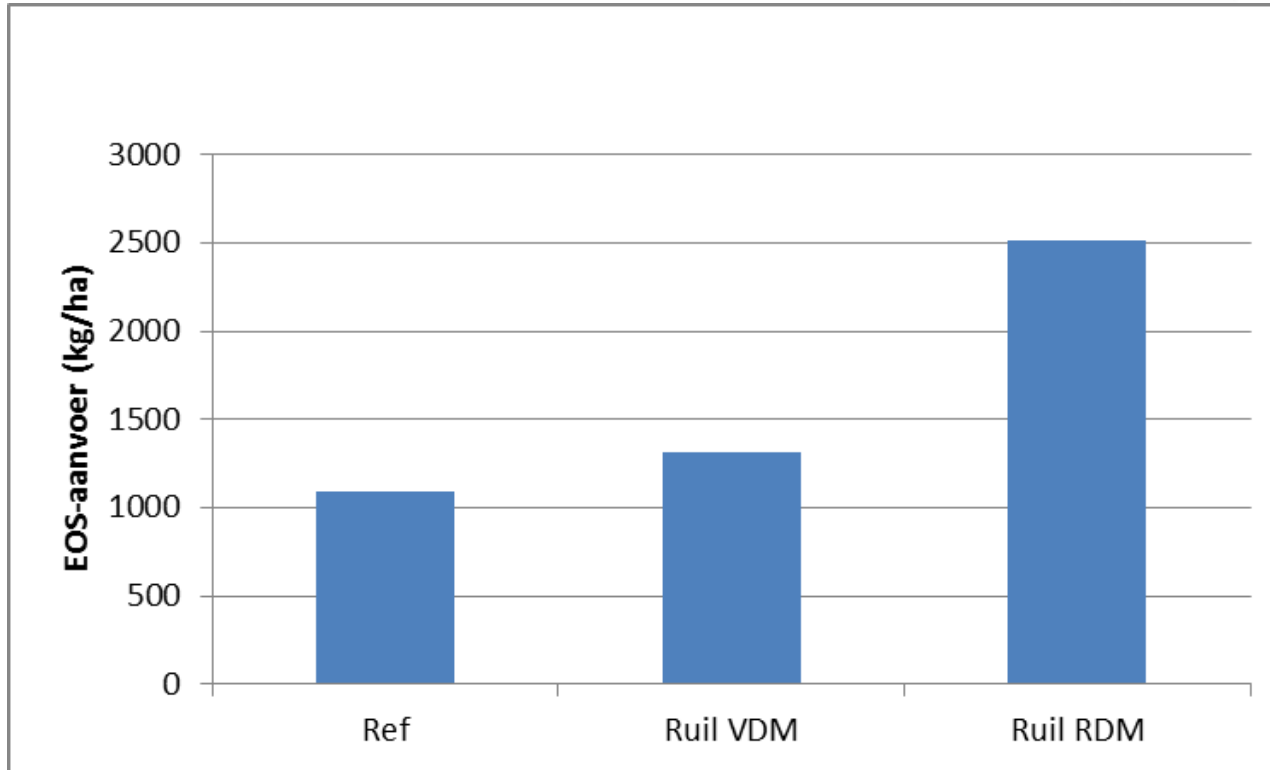

Bouwplansaldo (€/ha)	+350	+200
N-overschot (kg/ha)	-20	-25
P2O5-overschot (kg/ha)	-5	-5
EOS-aanvoer (kg/ha)	+250	+250

Rundermest i.p.v. varkensmest

Bedrijf ZON

Conclusies

- Extensivering met graan is gunstig voor organische stofaanvoer en mineralenbenutting, maar kost wel geld
 - Kijk wat je kan verbeteren in bestaand bouwplan
- Integratie van akkerbouw en melkveehouderij biedt mogelijkheden voor verbetering bodemkwaliteit in intensieve bouwplannen
- Bij de organische stofaanvoer is de meststofkeuze vaak bepalender dan het bouwplan

Bedankt

voor uw aandacht

